

INCA REVISTA

Número 32

JUNY 1.993

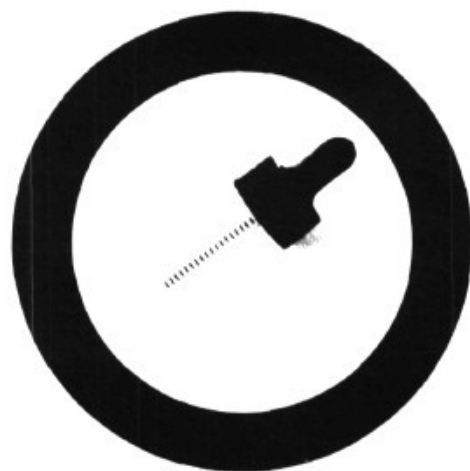
Preu 250 Pessetes

COORDINADORA EN DEFENSA DE
LES AIGÜES DE "SA MARINETA"

*Aigua per a tots ?
i per a nosaltres ?
i pel futur ?*

SUMARI

- Portada: LES FONTS UFANES (Gabellí Petit, Campanet).
 Pàg. 3 CONSEQÜÈNCIES DEL TRANSVASAMENT DE L'AIGUA DE LA COMARCA D'INCA.
 Pàg. 4 IN MEMORIAM. Rafel Crespi i Ramis.
 Pàg. 6 OBRES DE NETEJA I RESTAURACIÓ A L'ESGLÉSIA DELS DOMINICS D'INCA. Pere Rayó Bennassar.
 Pàg. 10 L'ART. Catalina Amer.
 Pàg. 11 ACTIVITATS REALITZADES DURANT EL CURS 1992-93.
 Pàg. 20 ELS ORIGENS DEL BALL POPULAR MALLORQUÍ.
 Damià Perelló Femenia.
 Pàg. 24 EDUCACIÓ PRIMÀRIA. Jaume Gual Mora.
 Pàg. 26 VIURE SENSE LLOMPART. Rafel Crespi i Ramis.
 Pàg. 28 CUINA DE TOT TEMPS. Esperança Ramis i Pere Massutí.

**A les Balears hi ha sequedat.
No tudi l'aigua.**

GOVERN BALEAR

CONSELLERIA D'OBRES PÚBLIQUES
I ORDENACIÓ DEL TERRITORI

INCA REVISTA

OBRA CULTURAL BALEAR

Delegació d'Inca
Carrer Vidal, 5 entresol

Apartat 156
7300 INCA

DIPÒSIT LEGAL PM 451-1986
IMPRESSIÓ: I. LLEVANT

*La responsabilitat dels articles signats recau
únicament damunt els seus autors.*

Maquetació: En Joan & Co. (Revista MONTAURA)

**AJUDEM
ALS NINS**

**La guerra a Bòsnia
Herzegovina continua.
Necessiten medicines.
Ajuda'ns a recollir-les i
nosaltres les hi durem.
Acudeix a la farmacia.**

**DE BOSNIA
HERZEGOVINA**

organitzen:

col·laboren:

PUNTS D'ENTREGA:
(FINS AL 5 DE JUNY)
TOTES LES FARMACIES DE MALLORCA
PALAU DE LA PREMSA - Palma
POLIESPORTIU DE CALVIÀ
POLIESPORTIU DE STA. PONSA

PER MÉS INFORMACIÓ:
71 34 65 - 71 52 80 - 13 91 39

II RECOLLIDA DE MEDICINES PELS NINS DE BOSNIA-HERZEGOVINA
Sortida 11 de Juny d'un comboi des de Palma amb destí I.R.C. a Melkovic-Split

DONATIUS: "La Caixa" - Of. principal 198 - n° cuenta 7385-51

II DIADA DE LA PINTURA

Mancor de la Vall

12 i 13 JUNY 1993

CONSEQUÈNCIES DEL TRANSVASAMENT DE L'AIGUA DE LA COMARCA D'INCA

A principis de maig es presentà a Llubí la Coordinadora en Defensa de les Aigües de "Sa Marineta". Aquest és un dels darrers aqüífers verges de Mallorca i afecta molt particularment als pous de Son Fiol d'on procedeix la major part d'aigua d'Inca. Si es canalitzen aquestes aigües cap a Ciutat i Calvià és molt possible que com a conseqüència de l'excés d'explotació es salinitzin els pous de la zona.

L'Ajuntament d'Inca aprovà per unanimitat, a la sessió plenària ordinària del mes de maig, una moció oposant-se al transvasament d'aigua, mentre no s'hagin fet estudis seriosos sobre les conseqüències que podia tenir llur extracció.

La coordinadora té com a objectius primordials:

* Aconseguir promoure un Pla de recursos hidràulics seriós pel conjunt de les Illes.

* Que no s'extregui ni una sola gota d'aigua de la darrera reserva natural "Sa Marineta", mentre no s'hagin esgotat tots els recursos d'aprofitament d'aigües que aboquen a la mar, d'estalvi del consum i de la revisió de xarxes distribuïdores.

Igualment ens donen a conèixer deu raons per oposar-nos al transvasament d'aigua:

1. Els tècnics asseguren que hi ha unes possibilitats bastant elevades de salinitzar l'aqüífer ja que no hi ha prou informació del nostre subsòl. En primer lloc s'han de realitzar estudis que demostrin que efectivament hi ha un excedent i que les característiques hidràuliques del subsòl permeten la seva extracció sense un perill de salinització.

2. Es el darrer aqüífer important connectat amb la mar que no està salinitzat. El del Pla de Sant Jordi i el de Campos, degut a una mala gestió, han sofert un procés irreversible.

3. La salinització és un procés irreversible; una vegada salinitzada una conca mai no es desalinitza.

4. La densitat de població de la nostra comarca és prou important. Els seus nuclis de població Inca, Sa Pobla, Muro, Alcudia, Sineu etc. necessiten tenir assegurat el subministrament d'aigua.

5. L'agricultura intensiva regada és una important font de treball en la comarca estant arrelada tradicionalment en Sa Pobla i Muro. Aquest transvasament la perjudica notablement.

6. La important ocupació turística del Port d'Alcúdia i Can Picafort necessita mantenir-se ja que és una font de treball molt important. El turisme de la nostra comarca té el mateix dret a existir que el de Palma i Calvià.

7. L'Albufera és el parc natural més important de les Balears i el transvasament pot suposar la seva dessecació i la conseqüent pèrdua d'aquesta riquesa natural que atreu gent de tot el món.

8. L'aigua es transvasa a una empresa que comercialitza amb ella com a producte especulatiu. El seu president assegura que els seus objectius són obtenir aigua d'on sigui sense importar-li d'on ve ni, per tant, les conseqüències.

9. La construcció de la canonada pel transvasament té un cost elevadíssim, 900

milions, que es podrien invertir en reduir les pèrdues de la xarxa de distribució d'aigua de Palma que són del 25%. Aquest percentatge suposa més aigua que la que es pot transportar de la nostra conca.

10. Aquesta no és la solució ja que, en haver-se salinitzat, la situació serà encara més greu que l'actual. La solució està en fer un ús racional d'aquest recurs i reciclar les aigües residuals com ho fan en zones amb la mateixa problemàtica que la nostra: Israel, Aragó, Catalunya.

Has dit prou. Amb silencis de patriarca,
com els gats dels migdies d'estiu.

Querubins albats trencaran les cadenes
de la creu que has arrossegat llavorant
per les calcigues àrides de la Terra d'Argensa.
- terra prima, massa roquissar, paciència, Josep Maria-

Llevamans i corritjoles d'aquests camins de Déu
s'han untat de llàgrimes cotonades, tímida
rosada tot just transpuntant l'alba.

Esperaves la cita neguitós.
Mancava Ella a l'homenatge.

Te n'has anat pels viaranyes vellutats
del contorn del marbre,
encalçant passarells i papallones a l'atzar.

Si no hi fossis, si no em colpís aquest silenci
glacial de mots a mig encantar, diria,
senzillament, que fas vacances.

28, gener de 1993

Rafel Crespí i Ramis

IN MEMORIAM

"UN HOME QUE HA FET PAÍS"
GRÀCIES, LLOMPART.

IX TROBADA D'ESCOLES MALLORQUINES

El dissabte, dia 15 de maig, la ciutat d'Inca va acollir la IX Trobada d'Escoles Mallorquines. Els actes tingueren lloc al Casal de Cultura de l'Ajuntament.

En aquesta edició es reuniren professors de quasi bé tots els centres que imparteixen ensenyances en català.

A més dels actes del dia 15, que descriurem després, el dilluns, dia 10, també al dit Casal de Cultura, tengué lloc una taula rodona sobre ensenyament en català a les Illes. Hi participaren el Director General d'Educació de la Conselleria de Cultura del Govern Balear, Sr. Jaume Casanovas, el Sr. Miquel Sbert, Inspector d'Educació del Ministeri i el Sr. Jaume Conti, Director del Col·legi Pius XII de Palma. Va moderar la taula el Sr. Damià Pons Pons, Catedràtic d'Institut i Professor de la UIB.

El dia 15 se celebraren distintes conferències i ponències, les principals foren:

* *Recursos per treballar l'expressió oral*, a càrrec de Francesca Mulet, Margalida Munar i Monserrat Sobrevias.

* *Així és Marratxí*, material elaborat per Bonifaci Molada i Guillem Ramis.

* *Revistes Escolars*, a càrrec de Rafel Crespí.

* *CLUB 31*, presentat per Joan Gelabert i Joan Melià.

* *Itineraris de Pollença*, a càrrec de Tomeu Vilanova.

* *Filosofia 6/18 anys*, a càrrec de Margalida Mas.

* *Escola Viva, traspassem fronteres*, presentat per Margalida Mascaró i Cati Ginart.

Des del dia 10 va estar oberta una exposició de material del distints centres de Palma, d'Inca, Sineu, Biniamar, Mancor de la Vall, Maria de la Salut, Sa Pobla, Campanet, Selva, de l'Ajuntament de Palma, Conselleria de Cultura Educació i Esports del Govern Balear i del Ministeri d'Educació i Ciència.

Amb aquestes trobades es pretén que l'ensenyament en català arribi a tots els centres educatius. Aquestes trobades s'organitzen a distints pobles cada any, enguany ha tocat a Inca.

Per acabar podem dir que l'ensenyament en català a la nostra ciutat només està implantat i reconegut als dos centres d'ensenyança secundària, Llorenç Maria Duran i Berenguer d'Anoia. Pel que fa als centres de Primària (EGB), públics, concertats i privats, sembla que hi ha poca inquietud en el professorat perquè s'arribi a normalitzar el català com a llengua d'ensenyament.

IX TROBADA D' ESCOLES MALLORQUINES

Dissabte 15 de maig 1993
INCA

Ensenyament

en català

pertot

arreu

OBRES DE NETEJA I RESTAURACIÓ A L'ESGLÉSIA DELS DOMINICS D'INCA

El diumenge, 23 de maig, s'inauguren les obres de neteja i restauració de la parròquia de Sant Domingo, antiga església dels Dominics a Inca, orde religiosa que s'establí a Mallorca després de la conquesta de l'illa per Jaume I. A Ciutat es construí, durant el segle XIV, el primer convent i església dels frares predicadors en estil gòtic. Aquest magnífic conjunt fou derruït com a conseqüència de l'exclaustració del 1835. Posteriorment, en el segle XVI, es fundaren els convents dels dominics a Manacor, a Pollença i a Lloret. La fundació d'Inca, a principis del segle XVII, fou la darrera que es realitzà a Mallorca.

Ara, aquesta església, amb la nova il·luminació i amb la supressió d'elements innecessaris, mostra les línies arquitectòniques sòbries, però elegants, del barroc mallorquí, tal com foren concebudes a la segona meitat del segle XVII, ja que fou construïda entre el 1664 i el 1689. Sant Domingo és un dels millors exemples de l'arquitectura religiosa mallorquina d'època barroca, amb les característiques pròpies d'aquest període: una sola nau de cinc trams, capelles laterals rectangulars i absis trapezoïdal que produeix una il·lusió òptica de major profunditat. El cor, com es tradicional a Mallorca, es troba en una tribuna situada a l'entrada del temple, sostinguda per un gran arc d'ansa de paner i una volta de creueria.

La nau és coberta amb volta de canó. Els arcs faixons, de pedra viva, la deixen en trams i transmeten la força que produeix a les pilastres amb capitells jònics que es troben entre les capelles.

Aquestes capelles, que s'obrin davall arcs de mig punt, també estan cobertes amb volta de canó, exceptuant les dues del primer tram, als costats del cor, que usen la volta de creueria. La coberta de l'absis consisteix en una secció tronco-cònica.

L'única entrada de llum natural de l'església és el rosetó, de tradició gòtica, que es troba en el centre de la façana principal, per això es fa imprescindible la llum artificial.

Entre les capelles hem de destacar la "capella del Roser" que reproduïx, en petit i amb algunes variants, l'estructura i els elements arquitectònics de l'església. Té dos trams, un petit cor i capelles

1. Interior de l'església.

laterals rectangulars poc profundes. És coberta amb volta de canó i l'absis és quadrangular.

Així mateix s'han netejat els retaules barrocs, que presenten una gran unitat ja que tots foren esculpits i pintats en el segle XVII, època de construcció de l'església.

Només el retaule del Roser, procedent de la parròquia de Santa Maria la Major, és de finals del segle XVI. Aquest retaule, que es troba a la cinquena capella de l'esquerra entrant per la porta principal, és obra de Gaspar Homs, un dels pintors més destacats a Mallorca en el segle XVI i el podríem definir com a manierista, estil que se situa entre el renaixement i el barroc. La neteja ha permès

descobrir la data i la signatura del pintor, fet de gran importància, ja que al mateix artista s'atribueix el retaule del Nom de Jesús de la parròquia de Santa Maria la Major, també de finals d'aquest segle. A la taula central, hi podem veure la Mare de Déu donant el rosari a Sant Domingo i a Santa Caterina de Sena, però en l'actualitat aquesta pintura està mutilada en la part inferior, on es va obrir un nínxol amb la imatge de Sant Jaume. Entorn a la pintura central hi ha representats els quinze misteris del rosari. A la part central de l'àtic, hi figura Déu Pare envoltat de núvols i l'Esperit Sant en forma de colom. Igualment, amb els treballs de neteja i arranament d'aquest retaule s'ha recuperat el nínxol de la

2. Retaule Major.

3. Capella del Roser.

predel·la, on es guardava la imatge de la Mare de Déu Morta, i que té pintures de valor a la part interior.

La imatge de la Mare de Déu Morta, talla policromada d'autor anònim del segle XVII, ha estat col·locada a la capella del Roser per facilitar-ne la contemplació.

Igualment del segle XVI és la taula que representa la Mort de Santa Caterina de Sena, que es troba a la part dreta del presbiteri i que representa la Mare de Déu presentant l'anima de la santa al seu fill Jesucrist.

Entre els retaules barrocs del segle XVII ressalten:

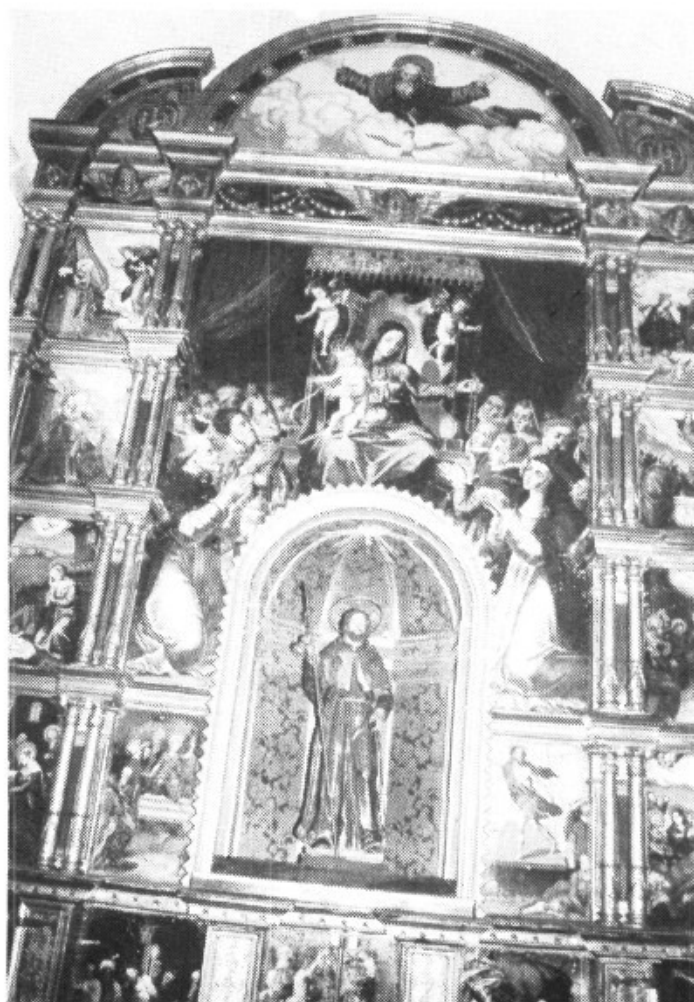
El retaule major dedicat a Sant Domingo, que amb la neteja ha retornat a la seva antiga esplendor. Són curioses i

efectistes les tonalitats pictòriques verdoses que trobam sobretot a les columnes i els tons vermellorsos de la base i la predel·la. Primitivament presidia aquest retaule una pintura de Sant Domingo que s'ha situat a la quarta capella de l'esquerra, segons s'entra al temple, dedicada al Cor de Jesús. Les imatges pintades al costat del titular de la parròquia i la que es troba a l'àtic representen sants dominics. A la part superior hi ha l'escut dominicà. Completa el conjunt un sagrari daurat que té esculpida al centre la imatge de Sant Domingo, entre dues columnes salomòniques.

El retaule de Sant Vicenç Ferrer, a la tercera capella de l'esquerra, entrant per la porta principal, pertany al darrer terç del segle XVII, ja que hi figura la

4. Retaule barroc del Roser.

5. Retaule del Roser, procedent de Santa Maria la Major (s. XVI).

data de 1676.

En el centre hi ha la pintura que representa Sant Vicenç Ferrer, vestit amb l'hàbit dominicà, que predicà a Inca quatre sermons el mes d'octubre de 1413. Interessantíssimes són les columnes salomòniques, decorades amb pàmpols i raïms que emmarquen la imatge del sant predicador. Als costats hi trobam les imatges de Sant Bartomeu, amb el símbol del seu martiri: un ganivet amb el qual li fou tallada la pell, i de Sant Mateu, amb una llança que simbolitza igualment el seu martiri. A l'àtic hi ha la figura de Santa Bàrbara, enquadrada per unes petites columnes salomòniques, de colors vius, plenes de flors i de fruits. A la predel·la s'hi representa en el centre l'aparició de la Mare de

Déu a un sant dominic i als costats, Sant Abdon i Sant Senen i Sant Cristòfol amb Nin Jesús.

El retaule de les Ànimes, més petit que els altres, està situat davall el cor, a la primera capella de la dreta. En el nínxol central hi ha un Sant Crist i als costats les imatges de Sant Cosme i Sant Damià i a dalt un sant dominicà. En un petit buit de la predel·la hi trobam l'escultura de la Pietat, talla policromada de finals del segle XVII.

Finalment destacam el retaule del Roser, que presideix la capella fonda. Amb la neteja s'ha paralitzat el deteriorament que afectava aquesta gran obra barroca.

En la fornícula del centre hi trobam

6. Retaule de Sant Vicenç Ferrer.

7. Retaule de les Ànimes.

la imatge de la Mare de Déu del Roser. Als costats hi ha les 10 pintures que representen els misteris de goig i glòria, ocupant també la predel·la. Al centre de l'àtic es representa Sant Pius Vè, sant dominicà. Hem de posar de relleu la important decoració barroca d'aquest retaule: les grans columnes amb decoracions de querubins, flors i fruits, els dos àngels situats al costat de la pintura de l'àtic, tocant unes llargues trompetes, mostren la

força d'aquest art instintiu que pretenia fomentar la devoció de fells.

Hem descrit breument les característiques arquitectòniques de l'església parroquial de Sant Domingo i alguns dels tresors artístics que guarda. Amb la restauració i neteja s'ha contribuït a la conservació d'aquest important patrimoni religiós per al futur.

Texte i fotos: PERE RAYÓ BENNÀSSAR

L'ART

Va dir un afamat autor que la ciència s'aprèn amb principis i l'art amb exemples. Aquí n'hi ha vint, relacionats amb l'art i amb els privilegiats que en saben fer.

L'art no és res sense ànima. El pensament està en la literatura, com la llum en la pintura.

En el fons, la literatura és l'art de descobrir el que es extraordinari de la gent corrent i dir coses extraordinàries amb paraules habituals.

Cada vegada que les facultats de l'home estan en plenitud, s'ha d'expressar amb l'art.

La vida és curta, l'art, etern.

La pintura és poesia que es veu i no se sent; la poesia és pintura que no es veu però que se sent.

L'art de la música és el que més apropiat es troba de les llàgrimes i els records.

S'ha dit que l'art és una cita, puix en el goig d'ella reuneix al seu autor i a qui la contempla.

L'art és la manera que té l'home per a rescatar la seva grandesa oculta.

En tota cosa inútil, hi ha que ser diví o no aficar-se amb ella.

L'art és el llenguatge de les emocions.

L'artista és aquell ésser capaç de tenir la xispa per a convertir una cosa petita en grossa.

L'art és l'única forma d'activitat per a la qual l'home es manifesta com a vertader individu.

La música és l'art més sublim i alat, Les demés arts necessiten de medis d'expressió més humans.

Tot el que sigui creatiu es mou dins un nivell d'exquisidesa.

Si l'art fos tan sols una còpia del natural, la música no seria art, la dansa no seria art, l'art literari més alt no seria art.

La poesia és l'art més noble, perquè és el més inútil.

L'autor ha de ser en la seva obra d'art com Déu a l'univers, omnipresent i invisible.

L'art no existeix per a reproduir el que és visible, sinó per a fer visible el que està més enllà del món.

L'art no pot ésser popular. És el públic que ha d'esforçar-se en ser artístic.

I per acabar, cap com aquesta: "Les dones, no serveixen per a crear, només serveixen per a inspirar" (Dalí).

ACTIVITATS REALITZADES DURANT EL CURS 1992-93

Vidal, 5 entresol

Fogueró de Santa Maria la Major.

El dissabte, 14 de novembre, seguint l'antiga tradició, l'Obra Cultural Balear encengué un fogueró a la plaça d'Espanya a la sortida de Completes. Animà la festa Sa Revetla d'Inca.

Xerrades sobre història de Mallorca.

El dimecres, 25 de novembre, començaren les xerrades per donar a conèixer la història de Mallorca, a càrrec de Pere Rayó. En aquest curs s'ha parlat de la prehistòria balear, de l'època romana, dels vàndals, dels bizantins, de la Mayurqa musulmana i de l'art gòtic a Mallorca.

1. Monestir de Sant Bartomeu. Grup que participà en l'itinerari urbà per Conèixer Inca.

2. Viatge a Barcelona. Plaça del Rei. Escales del Palau Reial de Barcelona. Part del grup de l'OCB.

Conèixer Inca.

El dissabte, 28 de novembre, es dugué a terme un itinerari urbà per la ciutat. Començarem a l'Ajuntament i vàrem veure els principals edificis religiosos i civils d'Inca, a més dels retaules i altres obres d'art que conserven les parròquies de Sant Domingo, Santa Maria la Major i el Monestir de Sant Bartomeu. No vàrem tenir temps de visitar el convent de Sant Francesc.

Viatge a Barcelona.

La participació en el viatge va ser enorme. El divendres, 4 de desembre, ens embarcàrem unes setanta persones, incloent uns vint socis de l'Obra Cultural Balear de Marratxí. La travessia va ser moguda, tant per anar com per tornar, però no vàrem perdre l'humor i aprofitàrem bé els tres dies, 5, 6 i 7, que estàrem a Barcelona. Es feren dos itineraris per conèixer

la Barcelona modernista i gòtica.

3. Fossar de les Moreres. Barcelona. Devora Santa Maria del Mar recordant als defensors de Barcelona l'onze de setembre de 1714. "Al fossar de les Moreres no s'hi enterra cap traïdor fins perdent nostres banderes serà l'urna de l'honor".

Tertúlies a Can Xesquet.

Durant tot l'any s'han fet, quinzenalment, aquestes tertúlies els dissabtes horabaixa amb l'excel·lent coordinació de Joan Gelabert.

Excursió a Manacor.

Conjuntament amb el professorat que va als cursos de reciclatge, organitzats per l'Institut de Ciències de l'Educació, el dissabte, 30 de gener, es va fer una excursió a Manacor. Visitarem la Torre dels Enagistes on s'ha instal·lat el museu municipal. El seu director, Josep Merino, ens explicà les característiques de l'antiga casa de possessió i ens acompanyà a la basílica paleocristiana de Son Peretó. Acabarem el matí visitant el poblat prehistòric d'Hospitalet Vell, que guarda un talaiot que conserva les lloses de la coberta, a més d'altres construccions.

4. Talaiot quadrangular d'Hospitalet Vell (Manacor). Columna i coberta

Conèixer Ciutat.

El dissabte, 6 de febrer, l'Obra Cultural Balear organitzà un segon itinerari urbà per Ciutat, en aquesta ocasió per visitar una part de la ciutat baixa. El més interessant va ser la visita a l'interior del convent de Santa Magdalena, amb el claustre de dues plantes i una esplèndida sala capitular, on hi resideixen monges de clausura que adoptaren la regla de Sant Agustí. Altres obres religioses i civils completaren l'itinerari.

Carnestoltes.

L'Obra Cultural Balear d'Inca participà en la rua que s'organitzà amb motiu del carnaval.

5. Conèixer Ciutat: Església del Monestir de Santa Magdalena.

6. Conèixer Ciutat:
Portada de l'església
de les Caputxines.

Conèixer l'entorn.

El dissabte, 20 de març, visitàrem Campanet, on a mes de ésser rebuts a l'Ajuntament, anàrem a l'església de Sant Miquel i a la possessió de Gabellí Petit on es troben les fonts Ufanes i el talaiot quadrat, conegut com "Es Claper des Dobbers". L'excursió acabà amb una torrada al camp.

Igualment, el dissabte, 15 de maig, anàrem a Binissalem. Visitàrem l'Ajuntament, Església parroquial i vàrem contemplar els magnífics casals fets de pedra viva que conserva aquesta població veïna.

Primera Gran Diada de la Glosa.

Es celebrà el mes d'abril i comptà amb una sèrie d'actes que tingueren lloc entre el 17 i el 24 d'abril. Destacam l'exposició de dites il·lustrades de Josep Lluís Fuster i el nomenament de glosadors d'honor a Josep Mª Llompart, a títol pòstum, i Miquel Sbert.

7. Campanet: Les Fonts Ufanes a la possessió de Gabellí Petit.

En Jaume Armengol i Coll és en l'actualitat Batle d'Inca. No cal presentar-lo als inquer. Un lluitador pel recobrament de les llibertats i la democràcia perdudes amb la caiguda de la República ja d'ençà el 1956 amb la vaga dels tramvies de Barcelona, passant més tard per la lluita pel recobrament nacional de Catalunya, treballant en l'Assemblea Democràtica i professionalment a la Gran Enciclopèdia Catalana.

- Un motiu per votar el PSIB-PSOE.

- Molt senzill. Pels qui hem lluitat des de les catacumbes pel recobrament de les llibertats individuals i els drets nacionals de les distintes nacionalitats de l'Estat, només davant la possibilitat d'un govern de dretes, d'aquesta dreta històrica castellana, que suposaria tornar enrera i desfer el camí que tant ens ha costat guanyar, és motiu suficient per votar l'única opció d'esquerres que pot aturar l'avanç de la dreta. Però si giram la vista cap enrera, ens adonarem que la feina feta és enorme en tots els camps.

- Creu que ha estat beneficiós per a Inca que el PSOE estigués en el poder municipal, especialment pel que fa a la Batlia?.

- Aquest és un botó de mostra d'aquesta feina que parlava traslladada a nivell local. Abans, emperò, d'anomenar totes les inversions que el govern central del PSOE ha fet a Inca, m'agradaria dir, perquè és de justícia, que el PP, en lloc

d'inversions, el que ens ha duit a Inca són nous impostos, com, per exemple, el del Canon de l'Aigua, i que ens ha fet cobrar als ajuntaments. Sapiguen els ciutadans d'Inca, que no és l'Ajuntament qui ha pujat l'aigua potable, sinó el Govern Balear presidit pel Sr. Cañellas. I, llavors, em sorprèn el cinisme de tanta estimació per Inca, quan, a més a més, i com he dit abans, el Govern del PP només ha destinat una mica més de 4.000 ptes per habitant inquer. Som la darrera població de Mallorca per al PP. Aquest és l'amor del PP per Inca.... I llavors encara tenen la santa barra de parlar d'un Hospital, en el qual es neguen a participar en el finançament!. El Govern Central del PSOE està disposat a dotar l'Hospital d'Inca de personal i aparells i al seu manteniment, l'Ajuntament d'Inca està disposat a cedir

un solar i, jo pregunt, què està disposat a fer per Inca i el seu Hospital, el PP, el seu inoperant i partidari fervent de les clíniques privades, Conseller de Sanitat i el Sr. Cañellas?. RES.

- Fes una relació d'inversions del Govern Central del PSOE a Inca des que el PSOE és a la majoria municipal.

1) El Nou Institut de Formació Professional d'Inca, ubicat a So Na Monda, amb una capacitat per gairebé 1000 alumnes inquers.

2) El Nou Centre de Salut per a Medicina General i Familiar.

3) Desbloqueig del M-3, un Polisportiu Escolar que ja ha estat adjudicat i es començarà també en una o dues mesades a Can López. A la Comissió mixta Comunitat Autònoma-Estat, aquest darrer proposà el d'Inca dels dos que s'havien de construir a les Balears durant el 1993.

4) Una Llar de Dia per a la Tercera Edat d'Inca que es construirà en la nau més gran del Quarter General Luque. L'Ajuntament d'Inca, després d'assabentar-se d'aquesta concessió a la nostra ciutat per part del Ministeri d'Afers Socials, oferí l'esmentada nau del Quarter, ja d'Inca, al Ministeri en Sessió Plenària celebrada el passat 18 de febrer del 1993.

5) Oferta del Ministre de Cultura de finançar una tercera part la rehabilitació de Sant Domingo, els altres terços anirien a càrrec a parts iguals de l'Ajuntament d'Inca i la Conselleria de Cultura. Només estam pendents, com sempre, del Govern Balear del PP.

6) INSALUD, després de les gestions oportunes, concedeix un altre Centre de Salut per Inca, i sol·licita un solar a l'Ajuntament. D'aquesta manera complim el nostre programa en Sanitat, d'acostar els serveis mèdics als ciutadans. I es satisfà l'aspiració manifestada per les AAVV de So Na Monda, Can López, Es Cos i Sant Francesc.

7) Els nous Jutjats ubicats ara a la Plaça del Bestiar.

8) I ara al Pacte de Progrés (PSOE, PSM i II) li cap l'honor d'haver assolit el Quarter General Luque en unes condicions que no hagués pogut ésser en un Consistori amb Batle PP, tal com ho demostra el passat.

Aquesta és la feina del PSOE en cadascun dels municipis, per aquesta tasca ben feta a Inca, per seguir cap endavant, per no tornar mai més enrera, gos demanar als inquers el seu vot per al Partit Socialista de les Illes Balears-PSOE.

VOTA FUTUR VOTA PSOE

Pel progrés de la majoria

PSM-ENE
Nacionalistes de les Illes Balears

UN NACIONALISTA A MADRID

Dia 6 de juny la nostra comunitat pot, per primera vegada en la seva història política recent, elegir un diputat nacionalista per a que la representi en el Congrés dels Diputats. Des de la nostra candidatura PSM-ENE Nacionalistes de les Illes Balears, estam segurs que la possibilitat és certa. Mai no havia crescut tant el vot nacionalista. Sabem que tant a la part forana de Mallorca, com a Palma, les enquestes fetes per diversos partits donen resultats molt favorables al PSM-ENE. El creixement generalitzat del vot nacionalista és un fet. El Nacionalisme de la mà del PSM-ENE no atura de créixer.

Aquestes són unes eleccions molt importants pel futur de la nostra comunitat. Es tracta de decidir si volem seguir amb l'hegemonia socialista de dretes (PSOE+PP), o , pel contrari, som capaços d'eleva aquesta maltractada província a la categoria de país que es vol fer respectar igual que ocorre a altres comunitats. Balears necessita un partit nacionalista fort per assegurar el vertader progrés.

Nosaltres, el PSM-ENE Nacionalistes de les Illes Balears, estam segurs que ara tenim l'oportunitat de per primera vegada aconseguir un diputat al Congrés. Són

molts els ciutadans d'aquestes illes, i en concret de Mallorca, que opten pel PSM a les eleccions autonòmiques i municipals i, en canvi, quan es tracta d'eleccions generals, prefereixen altres opcions o l'absència. A tots aquests ciutadans els vull dir - des del meu absolut respecte a la decisió que finalment prenguin - que en aquesta ocasió el PSM pot obtenir un diputat. Que ara necessitem no perdre ni un sol vot.

Per aconseguir el diputat és necessari que tots els nacionalistes que hi ha a Mallorca optin clarament per l'única força que defensa aquesta Illa, des de fa 18 anys: el PSM-ENE. Únicament nosaltres garantim una pràctica política eficaç, honesta i nacionalista sense afegits estranys. Inclús és molt possible que ciutadans que no es consideren nacionalistes,

vegin amb bons ulls la política que ha dut a terme el PSM a les institucions: defensa del medi ambient, defensa del petit i mitjà empresari, defensa dels grups socials menys afavorits, denuncia constant de l'espoli fiscal al qual ens sotmeten, honradesa en la pràctica política...

Aquests ciutadans també han de tenir clar que l'única opció que pot assegurar una pràctica política en aquesta línia d'eficàcia i honestedat és el PSM-ENE. Per això és imprescindible, però, aconseguir el diputat. Voldria dir a tots aquests ciutadans indecisos que valorin la nostra feina feta. Que no es deixin enlluernar pels líders que surten per la televisió. A ells els importa ben poc el que passa aquí. Només una força política d'aquí i per la gent d'aquí assegurarà una correcta defensa dels interessos dels mallorquins. I aquesta força té nom : el PSM-ENE Nacionalistes de les Illes. Si el dia 6 surt elegit diputat no seré com els altres di-

putats que fins ara han existit. Defensaré els interessos de tots els ciutadans de les Illes Balears. Cada setmana estaré un dia a disposició de qualsevol mallorquí que em vulgui fer suggeriments, crítiques o consultes. Cada quinze dies aniré a fer el mateix a Eivissa i Menorca.

Des del PSM-ENE Nacionalistes de les Illes Balears el que oferim és eficàcia, honestedat i molta, molta feina; dedicació absoluta a la defensa dels interessos de les Illes Balears. Dia 6 hem de fer un diputat. El repte és aconseguir 35.000 vots. Que cap nacionalista tiri el seu vot. Que cap ciutadà que estimi Mallorca tiri el seu vot. El vot útil per Mallorca es diu PSM-ENE Nacionalistes de les Illes Balears.

Sebastià Serra Busquets

Candidat al Congrés del PSM-ENE

Nacionalistes de les Illes Balears

PER DEFENSAR-TE A MADRID

PSM •

Nacionalistes de les Illes Balears

Unió Mallorquina Menorquina i Pitiüsa

LA POLÍTICA ÉS COSA DE TOTS

A les properes eleccions tu podràs decidir lliurement el teu vot. Aleshores pens que l'obligació de participar a formar el nostre futur la tenim tots els qui de qualche manera ens sentim part d'aquesta societat, per tant tots, malgrat els esdeveniments i les formes d'alguns polítics que no ens agraden, per damunt de tot som els ciutadans que cada dia forjam el nostre futur i el nostre destí, els qui podem dir qualche cosa el dia de les eleccions amb el nostre vot.

No deixis d'anar a votar.

Davant el dubte de quin partit has de votar volem fer-vos arribar una petita reflexió des d'UNIÓN MALLORQUINA.

Tots els qui vivim a Mallorca, arrelam dia a dia les nostres vides aquí a l'illa, desitjam tenir un nivell de vida digna i volem esser una arrel més d'aquest arbre que acull a totes les persones que ens visiten.

Però a la vegada volem que la nostra veu arribi al parlament de Madrid, que escoltin les nostres necessitats i defensen la nostra identitat i els nostres interessos culturals i econòmics.

Més inversions, més infra-estructures, més facilitats per comunicar-nos, mitjans de tota casta per desenvolupar les nostres indústries etc.

Seria inesgotable enumerar el que ens fa falta, però sense un partit d'aquí, fet per gent d'aquí amb les necessitats reals de cada dia on els teus problemes siguin els més importants a l'hora de resoldre'ls, per tot això i molt més és que necessitem els nostres representants al Parlament i al Senat. Perquè "Tu ets important per nosaltres".

UNIÓN MALLORQUINA et demana a l'hora de votar la teva confiança.

"ARA VA DE BO"

Joana Ma Coll

Presidenta d'UM d'Inca

Arriba el 6 de juny i a les portes de la campanya electoral, és hora de que paraules com "Nacionalisme" deixin de fer por.

Els que ens anomenam nacionalistes no som amics de la violència, tan sols defensam l'estima que tenim per la nostra terra.

I és en nom d'aquest sentiment quan UM, un partit nascut aquí, integrat per gent que viu en aquestes illes, demana un vot de confiança en la seva candidatura que se transformarà en la veu de tots nosaltres a Madrid.

Una veu nacionalista que demani per a les Illes Balears unes cotes d'autogovern corresponents a una nacionalitat històrica.

Una veu que exigeixi la revisió en profunditat de la política econòmica. Volem un sistema econòmic per a les Illes,

arrelat en la seva pròpia identitat i característiques de totes i cadascuna d'elles. Un sistema que promogui la diversificació, que estimuli la inversió privada i la bona gestió empresarial, que defensi la nostra posició d'avantatge en el mercat turístic.

Una veu que defensi totes aquelles accions o mesures afavoridores que contemplin la nostra condició geogràfica d'Illles.

Una veu neta, capaç de regenerar la vida política i de donar-li un sentit ètic i de servei.

Tenim una vegada més la possibilitat de decidir el nostre futur. No deixis corre aquesta oportunitat i participa perquè ARA VA DE BO!

Rosa Mª Tarragó Llobera

ELS ORÍGENS DEL BALL POPULAR MALLORQUÍ

Res se sap certament sobre els orígens del ball popular mallorquí. Existeixen, però, determinades suposicions sobre els seus orígens i de les quals ens farem ressò.

Una d'elles pretendria emparentar el ball popular amb cerimònies d'origen romà que haurien derivat en les actuals formes al llarg del temps. En aquest sentit es veurien paral·lelismes entre les mateixes i certs rituals de les festes d'Apol·lo; en els boleros -vells- i copeo per contra, es trobarien algunes similituds amb les festes de Baco.

Les primeres danses que tenim datades a Mallorca, 1327 a Sóller, fan referència a l'existència de balls executats la major part d'ells entre homes. En elles els homes dansaven al ritme del flabiol o flauta i s'aturaven bruscament per oferir un present a una família o a una donzella de la seva preferència. Aquest ball solia anar acompanyat d'uns llumins o torxes que li donaven una especial vistositat. Durant una llarga època serà freqüent trobar documentats balls populars amb motiu de les més variades celebracions, fins que cap al segle XVI la majoria seran prohibits, ja que al parer del Virrei, eren motiu d'escàndol i baralles (1560). Només en festes molt assenyalades es permetia la realització de balls. Val a dir que malgrat aquesta prohibició en molts de casos el poble planer va continuar ballant d'amagat.

Cap al segle XVIII sembla clar que el ball havia arribat novament a poder-se practicar amb plena llibertat, tot i així, tenim a fetes públiques prohibicions

governatives per motius molt puntuals i efímers, com el fet de no interferir en les pregàries per les pluges en època de sequera.

Serà però el segle XIX el del revifament del ball mallorquí, ja que en aquest segle desapareixeran les distintes prohibicions que havien existit abans, i no hi haurà festa ni esdeveniment públic o privat que no vagi acompanyat del ball popular.

Les mateixes.

No hi ha dubte que els copeos i les mateixes són els balls populars més antics i típics de Mallorca. Existeixen, encara al Nord d'Àfrica, algunes melodies que s'assemblen a la cobla de la mateixa. En aquest sentit hi ha qui diu que no fou importada d'aquell indret, sinó al contrari, exportada a aquell continent. Sobre l'origen de la paraula -copeo- hi ha una versió que l'assimila a la paraula -copa- en el sentit "d'anar de copes", "copeo", pel seu sentit festiu i desenfadat.

Les mateixes provenen de la Cort francesa, és un ball de maneres dolces, encara que a determinats indrets de Mallorca hagin assolit una certa rudesia. A la zona d'Inca es conserven les mateixes amb més finura i gràcia, la qual cosa les entronca més amb els seus orígens cortesans que les que es ballen a la zona del Llevant mallorquí de més rusticitat.

Les mateixes consisteixen en encalçades de la parella, que s'acosten i se'n van, arrossegades de peu i traves, intentant embullar la dona al ballador.

Els copeos.

Els copeos són més alegres i vius, vénen de la part de la muntanya, encara que també es ballen al pla, tot i així, semblen en aquest indret una mescla de copeo amb mateixa, encara que darrerament s'ha imposat una nova moda, la de la mateixa amb jota.

És un ball en el qual predomina el bot, les parelles es miren constantment per contra de les mateixes on les dones solen mirar a terra, és aquest un dels pocs balls en els quals la dona es mou molt.

Els boleros.

Els boleros són de procedència i antiguitat discutides. Una de les creències més difusa, atribueix els seus orígens a Andalusia, i provindria d'unes gitanes que ballaven amb unes faldes que portaven unes bolles -boleres-, d'aquí vindria la paraula -bolero-. D'altres positures fan referència a orígens dis-

tints, com Gil de Numeya, que les atribueix a danses beduïnes que es ballarien amb un pandero, o l'alemany Schaack, que les lliga als fandangos que tan entusiasmaren els senadors romans. Sigui, però, quin sigui el seu origen el cert és que a Mallorca des de fa prop de dos segles, els boleros han pres carta de naturalesa pròpia, i mantenen una dinàmica emparentada amb la resta de boleros que es fan arreu de la península ibèrica.

Una de les formes més genuïnes d'aquestes manifestacions a l'illa, són els nomenats parados, que en certa manera vindrien a representar la forma lenta dels boleros, molt influenciats per l'escola murciana, i que tendria la seva principal representació en la zona de Valldemossa. L'altra forma oposada, la ràpida i disparatada, tendria el seu centre a Selva.

Les jotes.

Les jotes mallorquines descendeixen en la seva majoria de les aragoneses, principalment, encara que també hi ha una gran influència de les valencianes. Malgrat això, influenciades pel medi, han pres un caire propi i són considerades genuïnament mallorquines.

La jota generalment consisteix en tres punts, és a dir punt de tres per tres, i aquí es poden iniciar totes les variacions que es vulguin, són balls molt alegres en els quals la dona comença.

Els fandangos.

És una incògnita com arribaren a Mallorca, tal volta foren els mariners els que les portaren. Sembla ser que molt poca gent ballava fandangos a l'illa ja

que és un ball descompost. Sembla ésser que allà on sí tengué un gran arrelament fou a Menorca, és d'allà que s'han intentat recuperar molts de punts, els quals s'han fet passar com a propis.

Les danses dels dimonis.

Consisteixen amb els coneguts de Sant Antoni, a més dels propis d'Inca, que s'arrelarien al 1600, fent una dansa de peu pla. La seva tasca sembla ésser consistent en sortir el dia de Sant Antoni per a fer burla del sant i encalçar els al.lots, a més també sortien per a Nadal ballant una dansa particular que s'ha recuperat després de trenta anys.

Pel que fa a la vestimenta dels dimonis s'han d'ajuntar una sèrie de particularitats, per una part són dimonis de cara petita, no duen banyes, sinó unes grans orelles i cresta. Ballen amb uns calçons molt estrets i una camisa ampla amollada o fermada amb una cinta. Solen dur unes caretes que fan la cara el més lletja que poden. Els colors que es fan servir són el negre i el vermell, encara que no es té massa noció sobre aquest tema.

Els cossiers i cavallets.

A Inca es ballaven cossiers, cavallets i moratons (variant dels cossiers), però amb la prohibició de fer ball dins

les esglésies, de mitjans segle passat, aquesta tradició es perdé per complet. En aquest sentit no ens queda cap partitura i testimoni viu d'aquells esdeveniments, tot i que queda constància de l'existència, els anys cinquanta, de gent, encara viva, que els havia ballat.

La Revetla d'Inca ha iniciat la tasca de recuperació dels cossiers, però s'ha vist en la necessitat d'imitar els ja recuperats per altres localitats enfront dels propis desapareguts.

Pel que fa a la vestimenta podem dir que era molt similar entre ells, solen anar vestits de blanc i anar engalonats amb cintes de colors i uns capells amb vidrets i miralls... en definitiva tot el que podia engalonar-los.

El ball dels cossiers consistia en set homes i una dama que enrevoltaven -la qual era un home disfressat-. Els cavallets a Inca eren quatre, tots homes. Generalment aquests reproduïen antigues danses de la fertilitat de l'època pagana, les quals foren adaptades pel cristianisme.

Altres qüestions referent al ball.

Tots els balls populars mallorquins es ballen per parelles d'home i dona, encara que de vegades el que es pretén és que per actuar en públic siguin una sèrie de parelles les que actuïn d'una manera

Carrer Vidal, 5, entresol

DIMECRES VESPRES

Consultes Lingüístiques
Informació d'Activitats

de

a

coordinada. No existeix, així a Mallorca el ball de grup, encara que determinades agrupacions facin servir determinades coreografies, que a vegades no tenen altra finalitat que la de procurar que tot-hom balli. Aquestes formes de balls en retxes i cercles són incorporacions artificioses d'aquest mateix segle.

Pel que fa a la naturalesa del ball aquest s'entronca més amb el fet de festejar i entretenir-se després de la jornada al camp que amb cap altre tipus d'intenció. Juntament amb aquest fet se solien arrebregar per contar-se contarelles, romanços i d'altres fabulacions de l'època. Tot i així hi ha determinats balls que es ballaven més a una època de l'any o esdeveniment particular.

En referència a la recopilació de balls, s'han centrat sobretot en anar a dones i homes vells que ballaven en la seva joventut, en aquest sentit s'ha pogut recuperar a Inca, després de molts anys de perduda, una mateixa que porta el nom de "Brotet de taronger", a més de dues revetles d'Inca, que són mateixes. També s'han anat incorporant punts d'altres pobles. A part d'això no es produeix cap tipus d'innovació, ja que tenen com a tasca principal la de recuperar i oferir al poble les coses del passat, tal volta una de les coses que sí han canviat ha estat una major rapidesa en el ritme, però res més.

Existeix, a més d'això, una manera especial de ballar a cada poble, fruit d'una concepció pròpia, amb punts distints, etc. això fa que els conceptes siguin distints fins i tot a l'hora de ballar una mateixa peça.

Damià Perelló Femenia.

OBRA CULTURAL BALEAR

ACTIVITATS JUNY 1993

En el mes de juny acabaran les activitats de l'Obra Cultural Balear corresponents al curs 1992-93:

EXCURSIONS

Excursió a Bóquer (Pollensa)

Diumenge, 13 de juny

Partirem en cotxes particulars,
a les 9'30 de la plaça d'Espanya

*****
* Sopar per a tots els socis *
* Divendres, dia 18 de juny, *
* a Can Xesquet a les 21'30 hores *
*****

Festes de Sant Joan a Ciutadella

Un bon nombre de socis i amics
participarem a les Festes
de Sant Joan a Ciutadella
els dies 23, 24 i 25 de juny

INSTALLACIONS D'AIGUA I ELECTRICITAT

Isidre Martín Martorell

N.I.F. 78186164-X

C/Teatre, 11

07300 INCA

€ 50 04 61

EDUCACIÓ PRIMÀRIA

La LOGSE en el Capítol 2n, articles 12 al 16, ens diu que l'etapa de l'Educació Primària tindrà una durada de sis cursos acadèmics, des dels sis als dotze anys d'edat. L'etapa tindrà tres cicles de dos anys de durada cada un (6-8, 8-10 i 10-12).

Objectius:

- Proporcionar una educació comuna que faci possible la integració de l'infant en la societat.

- Adquirir els aprenentatges bàsics relatius a l'expressió oral, l'escriptura i el càlcul aritmètic.

- Assolir una progressiva autonomia d'acció en el seu medi.

- Valorar la higiene i la salut del propi cos.

- Donar importància a la conservació de la natura i el medi ambient.

L'Art 4t del RD 1344/91, estableix també els objectius que hauran d'haver aconseguit els alumnes quan arribin al final d'aquesta etapa.

Ensenyança:

L'educació primària s'organitzarà en àrees que seran obligatòries i tendran un caràcter global i integrador.

L'ensenyança tindrà un caire personal i s'adaptarà als distints ritmes d'aprenentatge de cada nin.

La metodologia s'orientarà cap al desenvolupament general de l'alumne, integrant les distintes experiències i aprenentatges.

L'avaluació dels processos serà contínua i global.

Els centres han d'impartir les ensenyances d'acord amb el currículum aprovat en el RD 1344/1991 de 6 de setembre, i amb el Projecte Curricular amb el qual cada centre concreti aquest currículum. El currículum explicita les intencions i el pla d'instrucció a partir dels quals es realitzaran les activitats escolars i és, per això, una eina imprescindible per al professor en la seva tasca docent. En una altra ocasió parlarem amb més detenció d'aquest concepte.

En el curs actual, 1992-93, s'ha implantat ja el primer cicle d'Educació Primària i en el proper curs, 1993-94, s'implantarà el segon cicle. El Projecte Curricular, elaborat pels centres abans de l'inici del curs, ha de recollir, entre d'altres aspectes:

- La distribució dels objectius i continguts per cicle.

- La selecció dels materials i recursos didàctics que s'empraran.

- Els procediments per avaluar la progressió dels alumnes en l'aprenentatge.

- Els criteris d'avaluació i promoció dels alumnes.

- L'organització i les tasques de les tutories.

Cada grup d'alumnes tindrà un Mestre tutor que s'haurà de coordinar amb els demés mestres especialistes i de recolzament del mateix grup. Aquest tutor ha de realitzar la programació didàctica i impartirà la docència de les distintes àrees, comptant amb els altres mestres especialistes i de recolzament que programaran les seves.

En el Decret del currículum s'estableix el següent horari (total d'hores per cicle) i les següents àrees:

À R E E S	Hores / Cicle		
	1r	2n	3r
Coneixement del Medi Natural, Social i Cultural.	175	170	170
Educació Artística	140	105	105
Educació Física	140	105	105
Llengua i Liter. Castellana	350	275	275
Llengües Estrangeres	0	170	170
Matemàtiques	175	170	170
Religió i Activi. d'Estudi	105	105	105

Al llarg de tota l'etapa hi seran presents també, a través de les diferents àrees, els següents aspectes:

Educació moral i cívica, educació per a la pau, per a la salut, igualtat entre sexes, educació ambiental, educació sexual, educació del consumidor i educació vial.

La promoció es realitzarà al final de cada un dels cicles.

Només es podrà estar un any més en un mateix Cicle, una vegada al llarg de tota l'Educació Primària.

Normativa Legal:

- LOGSE.
- RD 1006/1991 de 14 de juny (BOE 26 de juny). Estableix els mínims.
- RD 1344/1991 de 6 de setembre (BOE 13 de setembre). Estableix el Currículum de l'Etapa.
- OM de 27 d'abril de 1992 (BOE de 8 de maig). Sobre la implantació de l'Educació Primària.

- OM de 12 de novembre de 1992 (BOE de 21 de novembre). Sobre l'avaluació a l'Educació Primària.

Jaume Gual Mora
Inspector d'Educació

À R E E S	Hores / Cicle		
	1r	2n	3r
Coneixement del Medi	3'5	3'5	3'5
Educació Artística	3	2'5	2
Educació Física	3	2'5	2
Llengua i Liter. Castellana	4	3'5	3'5
Llengua i Lit. Catalana	4	3'5	3'5
Llengües Estrangeres	0	2	3
Matemàtiques	3'5	3'5	3'5
Religió/Activi. d'Estudi	1'5	1'5	1'5
Esplai	2'5	2'5	2'5
TOTAL	25	25	25

**moda
pell**

Avinguda General Luque, 164 - Tel. 502512 - INCA (Mallorca)

VIURE SENSE EN LLOMPART

*Veniu, Senyora Mort, ja tinc la cambra
desadada i ben a punt: el ram de roses,
la música lentíssima, la seda,
els morats en la nit: cita perfecta.*

(La capella dels dolors i altres poemes)

Ha mort, sense fer escarafalls, talment com vivia. Es va morir una matinada de gener i ens hem quedats freds com la gelada. No ho esperàvem. Sabíem que anava magre de salut, que els infarts havien senyorejat el seu pit, però el vèiem amb ganes de viure. De trencar aquell malefici que el meu padrí, sorneguer, sempre recitava: "Als seixanta-cinc cobren, als seixanta-set es moren". Havia nascut, Josep Mª Llompart a Palma l'any 25.

De Josep Mª Llompart, en destacar-la, entre d'altres, tres facetes: L'home cívic, el poeta i l'activista cultural.

L'home cívic.

En Llompart era un home compromès amb els seu poble i amb la seva llengua. Mai no faltava la seva presència a actes que segellaven aquests compromisos. Des de la seva presidència de l'Obra Cultural Balear els anys de la transició política, passant per assumir un paper digne i valent a la manifestació per l'Autonomia de l'any 1.977 -encara eren temps d'esperances, les lohapes i els pactes autonòmics, xorracs que s'han autoatorgat els partits centralistes (PSOE, PP) per tal de retallar

les aspiracions autonomistes- on es va fer famós el seu crit de: "català, català, català" com a nom atorgat a la nostra llengua; també va esser present a múltiples actes cívics: manifestacions, sopars, actes culturals on allò que es reivindicava era un major cota de la nostra llibertat nacional. Algunes dels seus escrits estan recollits a *Països Catalans? i altres reflexions*.

El poeta.

Formava part de l'anomenada "generació dels 50".(Ara l'haurem d'anomenar la generació dissortada, ja que tots els poetes: Jaume Vidal Alcover, Llorenç Moya i J.M. Llompart, moren sense arribar a la vellesa). Es donà a conèixer a l'antologia que M. Sanchís Guarnier preparà *Els poetes insulars de postguerra* (1951). L'any 1961 publicà el seu primer llibre *Poemes a Mondragó*. D'altres reculls són: *La Terra d'Argensa* (1972), *Memòries i confessions d'un adolescent de casa bona* (1974), *Urbanitat i Cortesia* (1979), *Mandràgola* (1980), *La capella dels dolors i altres poemes* (1981), *Jerusalem* (1990), *Spiritual* (1992). La seva poesia també adquirí el compromís cívic. Els tres primers llibres s'inscriuen dins el corrent dominant a l'època -l'anomenat realisme social-. També, sobretot als darrers llibres, hi són, com a motius fonamentals de la seva poesia, l'evocació del temps passat, les reflexions sobre la mort, retrats de la vida quotidiana en to elegíac menor, l'experimentació del llenguatge.

**LES ILLES BALEARS TENEN LLENGUA PRÒPIA.
EMPRAU-LA SEMPRE!**

L'activista cultural.

Des de l'any 1961 col·labora com assessor literari de l'editorial Moll. Des d'aquesta casa i amb la paciència d'un sant patriarca, Josep Mª Llompart llegí múltiples originals, encoratjà els novells escriptors perquè continuassin sense defallir la seva tasca, féu múltiples presentacions i pròlegs de llibres. I a més, contribuï a una major difusió de la nostra literatura amb llibres com *Literatura moderna a les Balears* (1964) i *Retòrica i poètica* (1982).

Se'ns ha mort, sobretot, el mite. Una terra com la nostra, tan freturada de mites, de referents per a bastir el redreçament nacional ha perdut d'un sol cop el mite i a la vegada, aquesta era potser la grandesa de Llompart, el soldat ras que des de la primera línia conqueria pam a pam nous horitzons que per la història i la cultura ens són ben propis.

Josep Maria Llompart ha tengut estretes relacions amb la ciutat d'Inca. Col·laborà amb la corona poètica dedicada a Santa Maria la Major. També va participar a l'acte multitudinari que es féu al teatre Principal amb motiu del 2n Congrés Internacional de la Llengua Catalana. També, dins aquest marc va venir a l'institut "Berenguer d'Anoia" a dictar una conferència, aprofitarem l'avinentsa per fer-li recitar uns poemes. També vengué, per dos cops, durant la Quaresma Cultural que el seminari de Llengua i Literatura Catalanes organitzà el curs 90-91. La primera vegada fou per pronunciar una conferència, la segona per participar, juntament amb altres poetes - Damià Huguet, Miquel Cardell, Miquel Bezares, Jaume Santandreu i Bernat Munar que s'encarregà de glossar la figura d'Antoni Alomar- en una lectura poètica feta en homenatge a Antoni Alomar.

ESTANY MELIÀ

TABACS, REVISTES I PREMSA
JUGUETERIA PETITA

C/Major, 14

☎ 50 27 97

INCA

Rafel Crespí i Ramis, Professor de
l'I.B. Berenguer d'Anoia d'Inca

Apartat 156
INCA 7300

INCA REVISTA

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

A 5 NÚMEROS

Nom: .....

Carrer: .....

Barriada: .....

Codí Postal - Població: .....

- ☐ Rebre els 5 números per 1.000 pessetes
☐ Contractar publicitat
☐ Fer-me soci de l'OCB (inclou la subscripció)
☐ Col·laborar en la seva redacció

Entitat bancària ..... Suport

Compte nòm. ....

Títol .....

Signatura

CUINA DE TOT TEMPS

Per aquestes dates de l'any, quan la primavera esclata a la natura i el camp ens ofereix una gran varietat de productes, hem arribat a l'època millor per a poder escollir aquelles verdures i fruites, que estant en època tendral, ens podem fer gaudir d'una gran varietat de gustos segons les grans diversitats que es poden fer al combinar-les a la nostra cuina. Mol-tíssimes són les receptes que ens poden oferir les mescles de les verdures tendres. Unes són per fer-ne àpats receptes sense coure i altres per fer-los al foc. Aquí, a Mallorca, tenim un plat deliciós, que si bé els seus orígens poden ésser d'un plat de poc cost, propi de la gent del camp sense massa recursos, avui, donat el preu que han conquerit les verdures al mercat, no té la connotació de barat que tenia abans. Aquest plat són les sopes mallorquines, a alguns indrets dites seques o bollides. Per aquests dies la gran abundor i varietat de verdures les fan notablement gustoses. Els grells, els alls tendres, la coll de cabdell, la colflori, les bledes, els pèsols tendres i d'esbessonar, les mongetes fines i les amples, les faves tendres amb canó i en bessons, etc., combinat amb algún tros de xulla i magre de porc i un parell de raïssons de les passades matances, tot ben adobat i cuit amb sopes de pa pagés ben arreglat, dins una graixonera de fang, ens poden alegrar el paladar d'una manera que no oblidarem fàcilment.

Les verdures crues ofereixen grans possibilitats tant soles com combinades amb altres productes. Els enciams, les escaroles, les cebes tendres, els alls tendres, etc., ben amanits són exquisits i al mateix temps molt recomenats per els metges i

dietistes. Combinant-ho bé amb tonyina, sardines, ous bullits, olives, i un llarg enfilall de productes, també solen ésser incloses en els millors "menús" com a entrants.

Aquí podríem dir que qualsevol persona amb un poc de gust, pot conquerir una recepta molt bona fent una combinació dels diferents productes que la primavera ens dóna a aquestes terres nostres.

I bé, prou de disquisicions, i anem per feina; ben arromangats farem una sèrie de receptes per xupar-nos els dits:

BACALLÀ AMB SAMFAINA

INGREDIENTS (6 P.)

- 1 kg. bacallà
- 3 dl. oli d'oliva
- 3 cebes (grosses)
- 1 kg. tomàtiques madures
- 4 pebres vermells
- 2 albergínies
- 2 carabassons
- alls
- farina
- sal
- llorer

ELABORACIÓ:

Es deixa el bacallà en remull, durant vint-i-quatre hores, canviant l'aigua quatre o cinc vegades.

Es fan trossos mitjancers de bacallà, es deixen escórrer bé i s'enfarinen.

En una paella es fregeixen els trossos de bacallà amb oli d'oliva, i es posen dins una greixonera de fang.

Es tallen a quadrets, les cebes, els pebres, les albergínies, el carabassó i les tomàtiques i els alls a rodanxes.

Amb l'oli de fregir el bacallà es posa a sofregir la ceba i els alls juntament amb

una fulla de llorer; després s'hi afegeix el pebre vermell i l'albergínia, al cap d'uns minuts el carabassó i per últim la tomàtiga; es deixa coure tot junt una estona; es posa a punt de sal i s'hi afegeix sucre, per l'acidesa de la tomàtiga, si és necessari.

S'aboca la samfaina per damunt del bacallà, es posa la greixonera uns minuts al forn calent i ja està a punt per disfrutar-ho.

BRAÇ O ESPATLLA DE XOT FARCIT AMB BROSSAT

INGREDIENTS (6 p.)

- Un braç de xot
- 250 gr. de brossat
- 50 gr. de panses
- 25 gr. de pinyons
- 50 gr. de ventresca (tallada a daus petits)
- 50 gr. de sobrassada (tallada a daus petits)
- 2 ous
- 2 cullerades de bescuit capolat
- saïm
- sal, pebre negre i canyella
- julivert, menta i fonoll

ELABORACIÓ:

Es desnoassa el braç i s'assaona amb sal i pebre. En un ribell es mesclen el brossat, les panses, els pinyons, els ous, el bescuit i una culleradeta d'herbes picades; tot això s'assaona amb sal, pebre i canyella.

Amb la farsa que s'ha elaborat es farceix el braç, es cus i es ferma bé. Després es posca el braç dins una placa al forn; abans s'unta amb saïm i s'hi aboca un tassó d'aigua, i es cou a temperatura moderada.

Es pot guarnir amb verdures del temps saltejades.

Anem ara, com sempre a l'apartat de Normalització Lingüística i digau:

- Pèsols	no	- Guisantes
- Colflori	"	- Coliflor
- Cebes tendres,		
Sofrits, Grells	"	- Cebolletes
- Carabassó,		
Carabassí	"	- Calabacin
- Cogombre	"	- Pepino
- Faves	"	- Habas
- Porro	"	- Puerro
- Carxofa	"	- Alcachofa
- Bleda	"	- Acelga
- Creixens	"	- Berros
- Cames Rotges	"	- Dientes de León
- Pastanagó	"	- Zanahoria

CONFITURA DE TARONGES

INGREDIENTS

- 1 kg. de taronges
- 800 gr. de sucre
- 1 canó de canyella
- pell d'una llimona
- 1 tassonet de vi de xerès
- 1 tassonet d'aigua

ELABORACIÓ:

Un dia abans es renten les taronges i es posen en remull amb aigua.

Se xapen les taronges per la meitat i després es tallen a mitges llunes molt fines i es guarda el suc.

A dins d'una greixonera es posen les tallades de taronja, el sucre, la pell de llimona, la branca de canyella, el xerès i l'aigua.

Es cou a foc molt suau remenant-ho molt sovint. Quan la confitura està al seu punt d'espessor ja està llesta (de tres quarts a una hora).

Esperança Ramis i Pere Massutí

EL COMERÇ DE LA SEVA CONFIANÇA

VILANOVA

Costa i Llobera, 208 C/Hostals, 47
 ☎ 50 28 20 ☎ 50 42 29

PAPERERIA

Cervantes

Vallada, 140 ☎ 50 17 59

INCA

LLIBRERIA
PAPERERIA

BELTRAN

Antònia Llobera i Ramis
 ☎ 50 03 39

Carrer Major, 34

Quatre vegades l'any surt la Revista de l'OCB amb 32 planes i la Junta Directiva de la Delegació d'Inca n'assumeix la redacció, maquetació i edició. Dimecres vespres obert a tothom l'administració per qualsevol tipus de col·laboració.

ARTICLES

- ✍ a mà(quina)
- 📁 WP passat per l'ADHOC
- 📁 Text en fitxer *.rtf molt millor

Espirafocs

📖 LLIBRES

Bisbe Llompart, 127 ☎ 50 25 35

DISCOS

C/ VIDAL, 51 TL. 88.02.83

VOLEM L'HOSPITAL COMARCAL A INCA, JA!

L'Obra també!

TELEVISIÓ D'INCA

INFORMACIÓ
D'ACTIVITATS
VENDA DE PAPER
RECICLAT

DELEGACIÓ
D'INCA

OBERT EL LOCAL
del Carrer Vidal, 5 entresol

TOTS ELS DIJOUS

DE A

VOLEM
L'HOSPITAL
COMARCAL
A INCA, JA!

L'obra
també!

HOMS fotogràf
50 57 63 Palmer, 8

Clavells
can Llorenç Rigo
Carretera Palma - Inca
Telèfon 50 46 90

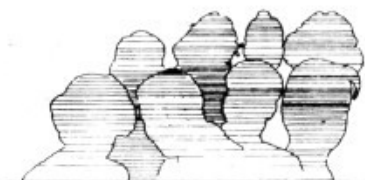
Es siurell

Carrer Llevant, 19
88 00 86
7300 Inca

HI HA PERSONES QUE TENEN DRET A COBRAR UNA PENSIÓ PER VELLESA... ...I NO HO SABEN.

Per poder accedir a la PENSIÓ PER VELLESA que trameta la Conselleria de Sanitat i Seguretat Social del Govern Balear, és necessari reunir els següents requisits bàsics.

- Tenir 66 anys complits.
  - No disposar d'ingressos, de manera particular, de qualsevol procedència, la quantia dels quals sigui igual o superior a l'import de la pensió assistencial.
  - No tenir béns en propietat o en usufruct.
  - Que la "renta per càpita" familiar sigui inferior a l'import de la pensió assistencial.
- Si vostè no cobra cap pensió i reuneix aquests requisits, o bé coneix algú que pugués respondre a aquestes característiques, posi's en contacte amb el seu Ajuntament o amb la Direcció General d'Acció Social.

INFORMI - SE'N I COBRI LA PENSIÓ QUE LI CORRESPON

GOVERN BALEAR

Conselleria de Sanitat i Seguretat Social.
Direcció General d'Acció Social.
La Rambla, 18 4ª planta-Palma.

Botiga
La Florida
Plaça d'Espanya, 19
INCA

**CA'N
XESQUET
CAFE**
Dureta, 6 88 06 58

PUBLICITAT
a partir de 600 pts.
50 37 72

SERVEI MUNICIPAL DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Ajuntament d'Inca

OFEREIX AQUESTS SERVEIS GRATUÏTS

ASSESSORAMENT LINGÜÍSTIC

- * Correccions: textos breus (fins a un màxim de 10 folis) mecanografiats i numerats
- * Consultes lingüístiques: dubtes concrets: una paraula o una frase
- * Difusió de terminologia específica
- * Assessorament de material bibliogràfic

DINAMITZACIÓ LINGÜÍSTICA

- * Elaboració de plans de normalització lingüística
- * Avaluació de la situació lingüística en sectors concrets

ASSESSORAMENT LEGAL

- * Drets lingüístic: Canvi de nom

DESTINATARIS

COMERÇOS, CLUBS ESPORTIUS, ASSOCIACIONS DE VEÏNS, COL·LECTIUS,
PROFESSIONALS, PARTICULARS, etc.

SERVEI MUNICIPAL DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA AJUNTAMENT D'INCA

Telèfon: 88 01 50

Fax: 88 08 19

Adreça: Plaça d'Espanya, 1
07300 Inca

Horari: dimarts i dimecres de 11 a 14 hores

El servei Municipal compta amb el suport de les institucions especialitzades en cada un d'aquests serveis

NOTA: Les correccions llargues (més de 10 folis) o una traducció d'alguna altra llengua al català, el servei Municipal no ho pot assumir gratuïtament, però podeu posar-vos en contacte amb el nostre servei municipal d'assessorament i us cercarem una persona que ho pugui fer.